

Megyei levéltári napok

Helytörténelmi konferencia

A nyolcadik alkalommal megrendezett Csongrád megyei levéltári napok keretében ma, csütörtökön délelőtt 10 órakor helytörténelmi konferencia kezdődik Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum dísztermében.

A résztvevőket Müller Józsefné, a városi tanács elnökhelyettese köszönti, majd összesen hat előadás hangzik el. Szeged politikai életének fő vonásai 1948–1956 között címmel Ördög Piroska kandidátus, ny. egyetemi docens; A mezőgazdaság szocialista átszervezésének befejezése Csongrád megyében (1957–1961) címmel Fóris Sándor főiskolai docens; A szegedi ipar fejlődéstendenciái az 1960–70-es években címmel Klonkai László igazgatóhelyettes; A népességstruktúra változásának fő tendenciái Szegeden 1945 és 1980 között címmel Fehér István kandidátus, tanszékvezető főiskolai tanár; Építészeti irányzatok Szegeden a felszabadulás után címmel Takács Máté városi főépítész; A szegedi

egészségügyi hálózat újjászervezése és fejlesztése 1945–1956 között címmel Szél Éva kandidátus, főiskolai igazgató tart előadást.

A Csongrád Megyei Levéltár központi épületében, a Dóm téren ma is nyílt napot tartanak. Reggel 8 és délután 4 óra között iskolai csoportoknak és egyéni érdeklődőknek bemutatják a legértékesebb iratokat, tájékoztatnak a levéltári munkáról.

Magyar—jugoszláv gazdasági tárgyalások

Hetényi István pénzügyminiszternek és Nedeljkó Mandicsnak, a Jugoszláv Szövetségi Végrehajtó Tanács (kormány) tagjának, a magyar—jugoszláv gazdasági együttműködési bizottság társelnökeinek vezetésével szerdán a Parlamentben megkezdte munkáját a bizottság 12. ülészaka.

Az odesszai vendégek az építkezéseken

Gyakorlati munkájukat, beosztásukat tekintve építési, beruházási szakemberek a megyénkben tartózkodó odesszai küldöttség tagjai. Pártbizottsági építési osztályvezetőként, trösztigazgatóként, helyettes területi főépítészként látják el feladatukat. Így hát közvetlenül is érdeklődnek a vállalati, a város- és községfejlesztési építkezések, beruházások, illetve a kivitelezési tapasztalatok, módszerek iránt.

Tegnap délelőtt Szegeden a Délterv-nél jártak, majd a jelentősebb Délép-munkák megtekintése szerepelt a programban. Körutazást tettek Szeged új városrészeiben, ahol egyaránt láthattak lapos- és cseréptetős magasépületeket, panelekből készült családi házakat. Végül a Szegedi Nemzeti Színház rekonstrukciójával kapcsolatos munkákat szemléltek meg.

Fölmérés, fiataloktól

Tények a megye közlekedési vállalatairól

A Közlekedési Minisztérium ifjúsági bizottsága Szegeden ülésezett a minap. Nem csupán formális oka volt, hogy a fővároshoz kötött terület ezúttal vidéken végezte munkáját. A Csongrád megyei közlekedési vállalatok fiataljainak helyzetét tanulmányozták egy fölmérés segítségével. Azt is a bizottság néhány tagja szította, még a tavasszal fogtak az elemzéshez.

Főként kérdőíves módszert alkalmaztak a MÁV-igazgatóságon, a 10. Számú Volánnál, a XI. Számú Autójávitónál, az SZKV-nál, a MÁV Szentesi Építési Főnökségén, a vásárhelyi KEV-nél. Erdekességgé: 1982 óta e terület tagjai az ágazat fiatal dolgozóit. Azelőtt a minisztériumi főosztályok vezetői látták el a feladatot. Tehát a jelenlegi bizottság nemcsak nevében fiatal, jól ismerik az érvényes ifjúsáspolitikai határozatokat, hisz végső soron azok betartását követik nyomon. Mire Csongrád megyében kezdtek vizsgálódni, biztosan szakértői lettek a témának, jó gyakorlatot szerezhettek a hajdúbihari, a Borsod megyei és a fővárosi elemzések során.

Az igényes összegzés föltárta a közlekedési tárca sajátos és nemcsak ifjúsáspolitikai problémáit. Egyik például mindannyiunkat érint, legalábbis utas minőségünkben. A gépkocsivezetők magatartása esetenként Csongrádban is kifogásolható. Hogy sokukból hiányzik egyfajta magatartási morál, azt jól tudják a vállalatigazgatók is, ugyanakkor magyarázatot is adnak, elfogadhatót. Hazánkban ennek a szakmának, sajnos, nincs megfelelő iskolarendszere. Az úgynevezett pályaelhagyókól és a segédmunkásokból verbuválódik a sofőrök többsége. S e fölött embelemek szemléletét, viselkedési normáira a gépkocsivezetői jogszabály már garancia.

A közlekedési vállalatok és iskolák együttműködése a megyében sem enyhít a problémán, Persze van pénz a dolgozók iskoláztatására. A közlekedésiek viszont úgy tartják, szerencsésebb, ha az általános iskolai bizonyítványt, az érettségit, a szakmunkás-bizonyítványt az oktatási rendszer megfelelő intézményei adják, nem pedig a vállalatok. Azok dolga — lenne — a szakirányú továbbképzés, különösen az utóbbi években, amikor mindenféle szakmunkának magasabb színvonalat sürgetjük.

A bizottság külön meghallgatta a vállalatok igazgatóit, mit szólnak az ifjúsáspolitikai munkájuk összegzéséhez. (Végső soron a

határozatok végrehajtásáért a gazdasági vezetők felelnek.) A legjellemzőbb tény: a közel hétezer fiatal közül háromezer-hatszázhetvenegy pályakezdő. Gondjuk a lakásszerzés, hisz zömükben családalapítók, munkahelyükön pedig a beilleszkedés. De ez a korosztály kezdi építgetni szakmai karrierjét is. Abban mindenki egyetértett, a három és fél ezer fiatal mindegyike jogosult a szociális támogatásra. S a fölmérés szerint a vállalatok szinte valamennyi jogos lakás- és kölcsönigényt teljesítik is. Persze nem egyik rapról a másikra, s az is nagy kérdés, holnap is elmondhatjuk-e mindezt. (A lakások egyre emelkednek.) Vitáztak inkább azon, hogy megfontolandó, elaprózva a pénzt, mindenkinek adjanak-e pár ezer forintot, vagy csak a rászorultabbak kapjanak nagyobb, több szívesen kölcsönt.

Elsősorban teljesítményük-től függ a fiatalok szakmai elismerése — olvasható az elemzésben. S aki ismeri a kezdők fizetését, tudja, nem is olyan természetes és kézenfekvő ez. Vízik híret az országban — mert példaadás szándékával emlegették — a XI-es Autójávitóban alkalmazott módszernek (itt évente ellenőrzik, s ha szükséges, korrigálják a pályá-

kezdők fizetését), és a 10-es Volánnál bevezetett innovációs pótlék (a tehetségeknek, szavazással, havonta adható bérkiegészítést takar a kifejezés). Ez a két példa is igazolta Klézl Róbert miniszterhelyettest, aki szóval tette: a vállalatoknak ifjúsáspolitikai döntéseikhez sem kell mindig központi intézkedésre várni. Újithatnának például Csongrádon is a nyelvtanulást ösztönző módszereket. Hovatovább kévelteményként bevezethetnék az idegen nyelvtudást. A közlekedési ágazatban ugyanis korszerű munkát végezni, kiváltképp egy határmegyének, nyelvtudó szakemberek nélkül már napjainkban lehetetlen.

A fölmérés készítői elmondták, a megyei vállalatok vezetői maguk is szívesen elmélyedtek a fiatal dolgozókat érintő kérdésekben. Különben ez is a célja a minisztériumnak. Ahogy egy főosztályvezető, megfogalmazta, az ifjúsági bizottság tagjai a maguk ügyét intézik. Rajtuk múlik, hogy a közlekedési ágazatban az ifjúsáspolitikát hozzáértően alakítsák-e. Persze nem maradnak segítség nélkül, mert a megyékről szóló összegzéseket megkapja a miniszter; az Állami Ifjúsági Bizottság és a KISZ KB. Mag Edit

Szovjet professor Szegeden

A SZOT vendégeként hazánkban tartózkodó V. G. Smolov professor — aki a Szovjetunióban megjelenő „Szocialista Munkaverseny” című folyóirat főszerkesztője — szerdán és csütörtökön megyénkben tett látogatást. A Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa székházában Ágoston József vezető titkár tájékoztatta a szovjet vendéget Csongrád megye szakszervezeti mozgalmának időszaki kérdéseiről.

Tegnap délután a Mihályteleki Új Élet Termelőszövetkezetben a korszerű szá-

mítógépes programozású növénytermesztést, valamint a termelési eredményeket Árendás József elnök ismertette.

A mai napon a Szegedi Szalámigyár és Huskombinátnál tesz látogatást a professor. Tájékoztodik a kombinát gazdasági tevékenységéről és a most lezajlott szakszervezeti választásról.

A szovjet vendéget útján elkísérte Siklós János, a magyar szakszervezetek központi folyóiratainak főszerkesztője.

Ázott mennyezetek

Egységes fűtési rendszer — kis hibával

„Csak a Lenin körút 36—38-at és 40-et, valamint a Károlyi utca 2. számú házat ellátó kazán indítása késett egy fél napot. Ott a nyáron 10 millió forintot költséggel egységes rendszert alakítottunk ki.”

Az idézet 15-i lapszámunkból való. Külön érdekessége, hogy a cikk megjelenésekor a Károlyi utca 21-ben már nemcsak hogy nem fűtöttek, de egységes rendszer sikeresen elzárattott 6—7 lakást.

Általános iskolai tanulmányaimból rémlik egy bizonyos Bernoulli nevű úr, aki bizonyos közlekedőedényekről bizonyos törvényszerűséget állított fel. Ennek alapján egyértelmű, hogy a 9 emeletes épület rendszerét feltöltve megnő a nyomás a 3 emeletes épületben is, ahol 2 külön kazán még van, a melegvíz-ellátás miatt. Ez önmagában tény, ám megszüntethető, hiszen nem kell mást csinálni, csak „befagyasztani” az átkötést a melegvíz-rendszer és az egységes, három épületet ellátó fűtőrendszer között. A 10 millióba belefért volna. Ere-

deti rajz azonban a Károlyi utcai kazánokról, be-, ki-, fel-, és átkötéséről nincs, így maradhatott összekötés két külön rendszer között.

Az egyik lakó észrevette, hogy a rendszer feltöltésekor a túlfolyón keresztül ömlik kifelé a víz. Hiába szólt, azonban nem hallgattak rá senki, pedig akkor még meg lehetett volna menteni a helyzetet. Most már késő. A lakások plafonján — nyugdíjasok garzonjai — hatalmas vízirajzi térképek, a padlásról lecsurgó agyagos lezárattatta a villanyvezetékeket, a lépcsőházban szőnyegek és bútorok várják a boldog szaradást.

Az IKV, a városgazdálkodási vállalat, az építőipari szövetkezet képviselői jártak a helyszínen, felmérték a károkat, kijavítják a hibát.

Tessék mondani, mibe kerül az államnak a nemtörődomség? És tessék mondani, mi jöhet még? És tessék mondani, miért október 15-én kell kiderülnie a rendszer hibájának?

R. É.

Fizikai Nobel-díj

Klaus von Klitzing személyében nyugatnémet tudósok ítélték oda a fizikai Nobel-díjat. A Svéd Királyi Tudományos Akadémia szerdai bejelentése szerint

a negyvenkét éves tudós a kvantumfizika terén végzett úttörő munkásságáért, az úgynevezett „quantált Hall-jelenség” felfedezéséért kapta meg a magas elismerést.

Új film

Csak egy mozi

Szines magyar film. Írta: Molnár Gál Péter és Sándor Pál. Fényképezte: Ragályi Elemér. Zene: Pjotr Csajkovszkij. Rendezte: Sándor Pál. Főbb szereplők: Jean-Pierre Leaud (Kern András), Denissa Kucerova (Kovács Adél), Major Tamás, Gisela May (Tábori Nóra), Garas Dezső, Deborah Jávör (Egri Márta).

Be kell vallanom: borzasztóan nem szeretem az olyasféle — bizonyos körökben igen divatos — kifejezéseket, hogy „ez jó mozi volt”, „ez ilyen mozi” — és hasonlók. Persze magával a szóval nincs semmi bajom, sőt: a mozi egyszerre kell jelentse az évszázad művészetét és ezen túl valami egészen sajátos varázsu univerzumot, amelybe éppúgy beleérezhetők az elegáns és kevésbé elegáns szakszörök és vetítőtávszák, a jegyszédő nének és a raklámokkal teli bejáratok, mint akár egy-egy forgatás utánözhatatlan hangulatú kavargásai, szinte leírhatatlan és kifejezhetetlen, roppant érzékletes történései. Egyáltalán: a mozi mítosz és varázslat is, és nagyon jó, hogy ez így van.

Csak hogy: ha már filmforgatásokat emlegetünk, aki akár csak fél órát nem töltött még el egy efféle, meglehetősen nagy hacacárával járó eseményen, vajmi kevés fogalma lehet rendezők és színészek, statiszták és világosítók, technikai eszközök és igen eredeti beszéd- és magatartásstílusok eme originális egyvelegéről. Azt pedig mondanom sem kell, hogy a mozilátogató emberiség elsőprő többsége sohasem járt filmforgatáson, mi több, alighanem csak egészen kis hányaduk lehet igazán kíváncsi az egész bulira — a nézőt leginkább maga a produktum, azaz a film érdekli az ügyben és semmi más. És ez éppen így van mostanság, mint Hollywood hőskorában, vagy a Patyomkin páncélos vagy a Van, aki forrón szereti idején. Egyszóval: a filmes szakma belső emberi rejtelmei részint százszerűen magányosnak tekintendők, részint mivel a közönség

enyhén szólva nem beavatólt a dologba, majdnem azt és úgy lehet megmutatni belőle, amit és ahogyan akarunk, ha már filmkészítő ilyesféle feladatra vállalkozik.

Mint most Sándor Pál. Akiről többször leírták már, hogy az egyik legeredetibb filmművelő közegre törekvő hazai rendező, s roppant következetesen kitart színészei, hangulatai, egész, meglehet, nem éppen rokonszenves, de tagadhatatlanul rendkívül egyéni és öntörvényű világa mellett. A Csak egy mozi fontos adalék a fentiekhez — csak éppen, sajna, szomorú (újabb) bizonyíték is arra, hogy a tehetség önmagában távolról sem minden.

„Csak tudnám, mi ez az örület itt körülöttem” — mondja a film legelején a főhős, bizonyos Péter nevezetű egyén. Megmondhatjuk: egy filmforgatás. Csajkovszkij A hatyúk tava című művének filmváltozatát (?) forgatják a „film a filmben” klasszikus megoldását alkalmazó opuszban, a rendező azaz Péter fenti mondatára pedig azonnal rezonálhat a néző: merthogy ő is szeretné tudni, mi ez az örület itt körülötte. Tény: a dolog enyhén szólva bonyolult. Idővel annyira rájöhét, hogy az a kavalkád, ami a szemek előtt zajlik, a forgatási szünet ürügyén összehozott négy ember — a rendező, a mamája, az öreg és rossz színész, továbbá a frissiben felcsipett és enyhén vastag combú orvos-tanhallgató-lány — egymásközi viszonyainak foglalatán át a rendező sajátos, ha úgy tetszik, valamennyire önletrajzi természetű komplexus- vagy legalábbis gondosozatát igyekszik fölmutatni. A magánéleti szférára ily módon kétszeresen is filmessé változtatott megjelelítését a nagy és univerzális mozimítosz jellegzetes történelmi klisésorozatai (olykor szellemesen, bravúrosan és brilliáns operatőri munkával ábrázolása) „kollektívizálná” kicsit, a lapunkban éppen néhány napja bemutatott, Szegeden járt norvég színház egyik produkciójához hasonlóan mód-szerekkel.

Igaz, mivel mindez a vásznon történik, Sándor Pálnak jócskán adódik alkalm arra, hogy közismert és konokul őrzött filmnyelvi jellegzetességeit ezúttal egy totálisnak szánt mozimítosz illusztrálásába tömörítse. A baj ott van — hogy csak ennyiről van szó és semmi többről. Nemcsak a forgatások világában járatlan nézőnek értelmetlenek a különben igen tipikus színész—rendező dialógusok, és a (hol valóságos, hol kreált, hol modoros, de legtöbbször öncélú) örültések, hanem mindenkinek — az autobiografikus céltartások sandán a háttérben maradnak, a párbeszédök parodisztikus felhangjai vagy közhelyekbe, vagy megint csak öncélú játszódozásokba torkollnak. Csak technika marad és a tehetség ugyan észlelhető, de fel nem használta, ki nem terjesztett jelzőfényei. Ami így „csak egy mozi” lenne (amely mint kifejezés és cím rossz, magyartalan) az még az sem. Vagy ha csak ennyi „egy mozi”, az igen szomorú. Szerencsére nincs így. Száz év története bizonyítja.

Domonkos László

Lakótelepi mozaik

Kisgyerekes szülők panaszkodnak: balesetveszélyes a makkosházi tróliforduló. Szűkek, keskenyek az utak, a közelben álló autóbuszok eltakarják a kilátást. Féltik iskolába induló gyermekeiket, olykor magukat is. Ha legalább az útbiztonsági jeleket fölfestnék: lenne zebra, az némi biztonságot adna. Lehet, hogy egy baleset nagyobb nyomatókot adna ennek a panasznak: de muszáj megvárni?

Egyre népesebb piac alakul az Expressz ABC és a Csillag téri bolt közelében levő járdákon. Az árusok a földön tartják gyümölcsös-, zöldségstádáiakat, onnan, a porból válogatnak a vevők. A szétszórt hulladékot sem

sűrűn takarítják. Ráadásul vevőnek, eladónak hétrét kell görnyednie, ha létrejön az üzlet. Nem lehetne a járda két oldalán asztalokat elhelyezni? Egészségesebb, kényelmesebb lehetne úgy a vásárlás. A lakótelepeket olcsó áruval ellátó kis piacok megérdemelnének ennyit.

Egy kiskerttulajdonost fölszólított a városi tanács, hogy közösségi érdekekre való tekintettel takarítsa meg kertjét a gaztól. A kiskert gazdája most azt fontolgatja: válaszlevelet ír, amelyben fölszólítja a városi tanácsot, hogy közösségi érdekekre való tekintettel takarítsa meg Makkosházát a gaztól.

T. I.